

структури публічних закупівель за різними ознаками, визначення основних напрямів удосконалення процедур публічних торгів та виявлення резервів економії бюджетних коштів. Одним з актуальних напрямів подальших наукових досліджень є розроблення методики оцінки ризику здійсненої угоди, які базуються не тільки на кількісних показниках, а й якісних параметрах, що об'єднують правові, соціальні та економічні характеристики.

Література

1. Мартинович Д. Є. Аналіз ефективності публічних закупівель як інструменту державної допомоги / Д. Є. Мартинович // Інвестиції: практика та досвід . – 2016. – № 18. – С. 70-76.
2. Здійснення державних закупівель в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2016>.

УДК 336.02

ПЕТРИЧКО М. М.

к. е. н., доцент

РИВТІЙ Н. І.

Мукачівський державний університет

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ

Фінансова політика країни адаптується до еволюції суспільних потреб, перетворень в економіці та соціальній сфері, змін економічної кон'юнктури. Важливим є питання створення ефективного механізму функціонування державного бюджету в умовах трансформації економічних відносин. Вирішення пріоритетних завдань у сфері фінансового забезпечення економічної, соціальної політики, стимулювання та розвитку внутрішнього попиту залежить від механізмів формування доходів бюджету, який має бути прозорим та збалансованим.

Питанням формування доходів державного бюджету за сучасних умов економічних перетворень, та вплив їх інструментів на динаміку економічного розвитку присвячені праці вітчизняних вчених: О. Василика, В. Федосова, І. Чугунова, С. Юрія та інших [1, 2].

Водночас, актуальності набувають питання забезпечення макроекономічної стабільності та стійкості бюджетної системи з урахуванням економічної циклічності в середньо- та довгостроковій перспективі. Зазначене потребує підвищення якісного рівня та вдосконалення методів формування доходів державного бюджету в трансформаційній економіці.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Державний бюджет є важливим інститутом суспільства, який з'явився на стадії планування фінансово-господарських відносин країни. Дослідження сутності формування доходів бюджету є достатньо актуальним питанням сучасності, адже підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що перерозподіляється через бюджетну систему залежить від розуміння сутності зазначеної економічної категорії та основних ендогенних і екзогенних факторів, що визначають її розвиток.

Зважаючи на положення Бюджетного кодексу України під державним бюджетом слід розглядати план формування та використання фінансових ресурсів для забезпечення завдань і функцій, які здійснюються органами державної влади протягом бюджетного періоду [3]. Бюджетна політика, яка реалізується через систему бюджетних механізмів, повинна забезпечувати бюджетну рівновагу та ефективний вплив на соціально-економічні процеси. Механізм формування обсягу та структури доходів і видатків державного бюджету є важливою складовою бюджетного регулювання для забезпечення всебічного розвитку суспільства. Особливо важливо вирішити це завдання для транзитивних економік, які відзначаються неоднорідністю та динамізмом суспільного середовища, тому необхідні підвищення ролі бюджетної політики у системі державного регулювання та розробка концептуальних засад побудови її ефективної моделі [4].

Слід відмітити, що система формування доходів державного бюджету України знаходиться під впливом постійних трансформаційних змін в економіці та адаптується до нових макроекономічних умов. Значення показника валового внутрішнього продукту, що перерозподіляється через бюджетні доходи значною мірою залежить від обсягу та ступеню пріоритетності завдань, функцій держави, обраної моделі економічного розвитку та соціальної політики. Україна належить до групи країн із помірним рівнем перерозподілу валового внутрішнього продукту через бюджетну систему країни, про що свідчать дані таблиці 1. Відповідно до статті 9 Бюджетного кодексу України доходи бюджету класифікуються за наступними розділами: податкові надходження, неподаткові надходження, доходи від операцій з капіталом, трансферти [3].

Аналіз даних таблиці 1 свідчить, що середнє значення питомої ваги доходів державного бюджету в валовому внутрішньому продукті за період 2007-2016 років становить 23,66 %, в тому числі в розрізі п'ятирічних періодів: 2007-2011 роки – 22,77 %, 2012–2016 роки – 24,56 %. Податкові надходження є найбільшим джерелом формування доходної частини бюджету, слід відзначити що рівень ефективності заходів податкового регулювання впливає на стан виконання планових бюджетних показників та стійкість бюджетної системи. Водночас, динаміка надходжень податків є достатньо чутливою до змін низки ендогенних та екзогенних економічних факторів. За умов рецесії актуалізуються питання забезпечення

стійких обсягів надходжень до бюджету, розробки програми заходів компенсаційних заходів внаслідок зниження обсягів споживання, падіння ділової активності та реальних доходів населення. В аналізованому періоді ми можемо спостерігати доволі широкий діапазон значень загального рівня оподаткування в межах 15,46-21,14 % від валового внутрішнього продукту. Відповідно середнє значення наведеного показника за період 2007-2016 років складає 18,30 %, в розрізі періодів 2007-2011 років – 17,16 %, 2012-2016 років – 19,44 %. Звертає увагу той факт, що в другій п'ятирічці даного періоду рівень оподаткування є вищим на 2,28 в.п., при чому різке його збільшення зафіксовано у 2011 році. Зазначене, високо ймовірно обумовлено прийняттям Податкового кодексу України, який містив низку новацій щодо зниження кількості податкових пільг, протидії використанню деякими платниками «податкових ям», віднесення рентної плати до податкових надходжень та ряду інших [7].

Таблиця 1

Питома вага доходної частини Державного бюджету України у ВВП за період 2007-2016 років, %

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Доходи	22,42	23,63	22,11	21,68	23,99	24,54	23,04	22,66	26,85	25,69
Податкові надходження	16,19	17,71	16,30	15,46	20,12	19,56	17,93	17,88	20,68	21,14
Неподаткові надходження	5,84	5,58	5,55	6,03	3,78	4,86	4,98	4,36	6,06	4,35
Доходи від операцій з капіталом	0,25	0,22	0,12	0,05	0,04	0,09	0,02	0,06	0,01	0,01
Цільові фонди	0,13	0,11	0,07	0,11	0,02	0,02	0,01	0,01	0,01	0,01
Трансферти від зарубіжних країн	0,01	0,01	0,07	0,03	0,04	0,02	0,10	0,34	0,09	0,18

Джерело: [5]

Фінансова політика, зокрема, бюджетна, у сфері доходної частини бюджету має бути спрямованою на підвищення фіскальної результативності податків, проведення гармонізації податкового регулювання згідно міжнародних стандартів. Показник питомої ваги доходів державного бюджету в валовому внутрішньому продукті за період 2007-2016 років становив 23,66 %. Податкові надходження складають 76,22 % від обсягу доходної частини бюджету. З огляду на зазначене пріоритетом податкової політики залишається підвищення якості податкового адміністрування та митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Актуальним є спрощення податкової звітності, зменшення кількості часових витрат платників податків на її заповнення, розбудова електронних сервісів, удосконалення моделі державного податкового ризик-менеджменту. Для підтримки інвестиційно-інноваційної активності вітчизняних підприємств доцільним є перехід до оподаткування розподіленого

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ прибутку і використання підвищеного коефіцієнту амортизації основних фондів при реалізації інвестиційних проектів.

Література

1. Василик О. Д. Бюджетна система України [текст] підручник / О. Д. Василик, К. В. Павлюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 544 с.
2. Юрій С. І. Фінанси [текст] підруч. / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбов. літератури; Тернопіль: Економічна думка, 2012. – 611 с.
3. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р №2456-VI зі змінами і доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
4. Чугунов І. Бюджетна політика як складова соціально-економічного розвитку країни / І.Чугунов, А. Мряковський // Вісник КНТЕУ. – 2010. – № 5. – С. 5-15.
5. Бюджетний щоденник на 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://feao.org.ua/wp-content/uploads>.
6. European Commission «Taxation trends in the European Union – Data for the EU Member States, Iceland and Norway» Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. – 308 pp. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.
7. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/2755-17>.

УДК 336.143

ПЕТРИЧКО М. М.

к. е. н., доцент

СМЕТАНА В. С.

Мукачівський державний університет

БЮДЖЕТНІ ВИДАТКИ НА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ

На сьогодні важливим чинником розвитку суспільних відносин для України є пов'язати свій подальший розвиток з входженням в європейські структури, що зобов'язує дотримуватися відповідних європейських стандартів у найважливіших галузях, в тому числі і в сфері соціального захисту.

В Україні, у зв'язку із погіршенням фінансового стану, політичною, економічною кризами зростає кількість осіб, яким необхідна державна підтримка. Депресивний стан економіки унеможливорює підтримання належних соціальних стандартів для переважної більшості населення. Проблеми соціального захисту практично актуальні для всіх країн

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>